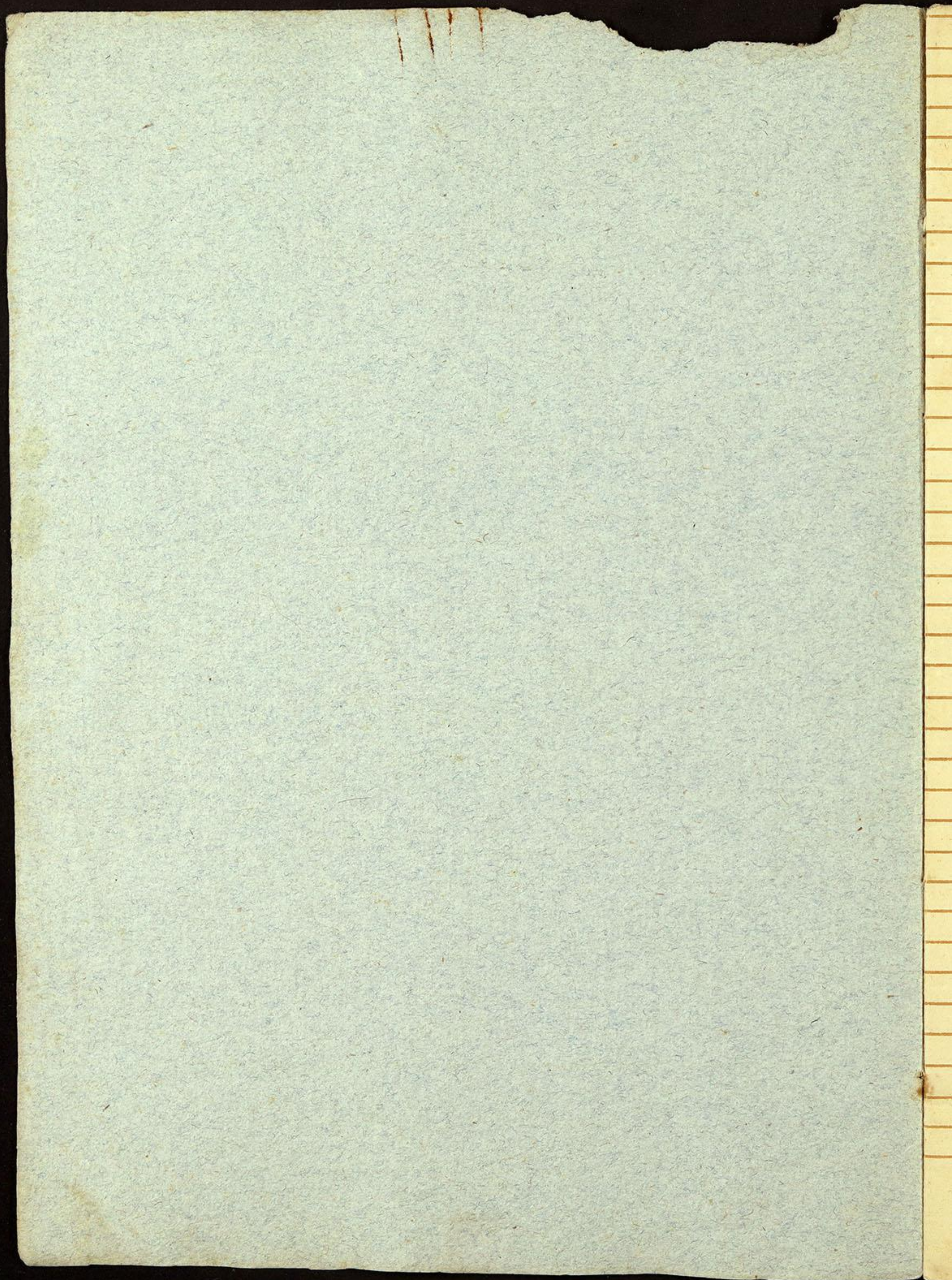

Germanorum Exercitu

ad Dominum ex-venetum capiessendum

In Italiam adveniente

Communitas Tarcenti gratulatur

auctore

Josepho Maria Cossio.

... Forsan & hec olim menisse
jurabit.

Lib. I. Virg. Eneid.

1797.

Superiorum permisso.

Noctivagus fulget; quot verus tempore flores
Vestis humus, quotque hic campus squallefit arenis;
Quam tot luctuosos cetus, formaeque laborum,
Qui indigne circumstant lethi discrimine parvo,
Horrendas discas, penarum et nomina mille.

Daph. Hic ego ad Solem experiamur uterque vicissim
Multitui sermone graves lenire dolores.

Purus namque dies, caeloque immobilis alto
Collucet, vis et Phoebæ ubantibus apta;
Ramus adest gelida ventus barchatus ab Arcto,
Constrictaque laus tenet aspidiiles crystallo,
Et silvis atrox ingentia sibilant muret,
Tepus et ipse solum duro exercere ligone.
Nescio, nam subito incepti me, Moyses, laboris
Cedia habent, peritque agrorum, et cura peculi,
Posteaquam Libertatis malesana cupido
Externis Patriam dominis servire coegit.

Cum vero appulerant his nondum sedibus hostes,
Nec Mars horronis exstinctis auribus auras
Ruperat, expertemque metus fas ducere vitam;
Tum me non alter potior, quorum indiget usus,
Viminibus calathos, aut molli texere iuncos,
Stramineasque parare casas, et tecta coloris,
Et solidos orbes del lacte coagula passis
Conficere, atque alere irriguis pomaria lymphis.
Recego, cum fata incolumem meliora, Deusque
Imperio annuerant Patriam florere potenti.
Nunc aliam ex alia in cladem, luctumque vocamus
Illius expertes, cum proles orba parente.

Mos. En quo perduxit miseros discordia cives,
En queis, Daphni, pyros, letosque inserimus agros.
Ite igitur tam culta novatia viles habebit
Barbarus, et segetes nobis spectantibus ille

Demetret,

Demetret, adjicietque super durissima verba?
 Ergo purpureos tantum vineta racemos
 Vlli nostra ferent, pedibusque fluentia musta
 Ceu domino, infandum! servi calcabimus ipsi?
 Sepe malum hoc nobis tellus prœdixerat ante
 Motibus horrificis, ni mens jam levis fuisset,
 Quois magnos patefacta in præceps traxit latus
 Pura, domosque, altisque simul, cum menibus urbes;
 Sepe ruens nostros tempestas plurima in agros
 Iguibus ardeente polo, tonitrusque uento.

Daph. Religio toto mendicat pauper in orbe
 Jam reditu spoliata suo; stant apudque ministris, Reditibus
 Ac sine thure aræ: non auro templa coruscant, spoliata suis;
 Argentore, hosti sed diripiuntur avaro;
 Quaque prius reverentia, majestasque solebat
 Incolere, hic miles sedem impius, armaque figit,
 Intemeratque ausis Divum simulacra pendendis.

Moys. Cum Galli hos primum fines tetigere rebelles,
 Quæ nobis de se promittere magna jubebant!
 Gaudete, o miseris, tandem; pepulisse Tyrannos,
 Venimus, et Libertatis ferre aurea dona.
 Non quisquam solis posthac innixus eburno
 Jura dabit vobis tumido intractabilis ore;
 Arbitrio inmeritos nulla hinc cruciare potestas.
 Non pavidos exin, et nil sibi tale verentes
 Conjugis amplexu divellet lictor ab arcto
 Munus rapient in tristia vincula maritos
 Fletum inter sobolis celumque, Deosque vocantis.
 Nunc fasces, gentilia, et ostrum insignia regni
 Per medios cedis cumulos, per sanguinis amnes
 Summisit vobis invicta hæc dextera bello
 Præclusosque imis adytis patefecit horidum
 Aquata pariter jam conditione, gradusque.

Ergo

Ergo alacres altas in spes effingite vatos
Auxilium, decorique sibi, patrique futuros,
sanque animo teneris assuescant grandia ab annis.
Hæc illi levibus jactabant irrita ventis.

Interea vobis suspiria longa relinquunt,
Pauperumque modo, et Solis communia, et aure
Abunera; nunc domino tectis, opibusque fruuntur
Expulso: generi Di hæc instaurate nefando,
Et vestrum servate decus, deseridite cultum.

Abop. Nulla fides Pallis, tenuunt hominesque, Deosque,
Et sanctos una Divum sub numine Reges.

Compilare domos, thalamos violare jugales,
Blandiloquis verbis furtim abduxisse puellas,
Inque fuge medio votorum fine potitis
Deserere, aut aliis pretis transibere turpi,
Hæc sunt illorum. Vidi, cum forte latebam
Diruta post vesteris nuper vestigia muri,
Ipsis ego luminibus, vocemque his auribus hausi.

Nata alconis erat laudabilis ore puella,
Sed mores alii, primis bene cognita ab annis
Quæ tibi, non moderata ardens in milite flamma.
Pactam colloquio ædem devenit uterque,
Ipse, atque hinc cupidus postquam multa inter amantes
Eandem sub tenebris, et dono noctis opæ
Conveneri, fuge illa ut idonea uncta pararet,
Caudine et inverso taute, suspensaque summis
Indigitis, ne signa abeuntis proderet ulli,
Figeret ut gressus; quas non amor invenit artes!
Seque statim in portis illi socium affore dixit.
Sic instructa dolis, speransque potius ausis
Leta domum redit, in fraudem callida vultu
Composito, et facinus simulata in corde repressit.
Ecce properans quietorem adeo, et virum omne remansit,

7

Insidias caveat uatq, atque silentia noctis,
 Admoneo, labemque pudori avertat inuri.
 Salibus auditis se proripit ille repente,
 Natamque inquirens inclamat uovine; sensit
 Turbatum subito, ut que jam bene consucia facti;
 Extimuitque sibi iugiter, unilatque colorem,
 Perspicuumque nefas poterat deprendere ore
 Ab ille notis: pater arrepto haud mora crine sinistra,
 Altera corripuit baculum, tergumque dolavit;
 Donec semivivum plagis orare subegit,
 Et sua furtiva loqui jam jam male maciam amore.
 Parva oh conquereis, minimo nec digna stupore,
 Tiunt ista palam, ambobus sis ceus, oportet,
 Ne videas, oculis, trita, et vulgaria prorsus.
 Est aliud magis ac magis irreparabile damnum,
 Quod non longa dies, non longa abolere vetustas
 Possit, et eternum luctus extendet in evum.
 Deplocata jacet miseri spes omnes agrestis;
 Frustra hinc, conmissio qui grandine turbidus iuber
 Precipitat, sternit sua leta, bonumque labores;
 Ruptis ageribus nequiquam spumens amnis
 Se fundet campis volvens immania saxa,
 Convulsasque solo silvas cum murmure labens,
 Et sterilis late cumulos inducet arcus
 Pro cultis arvis fient horrentia tesqua,
 Et dumos passim feret, et mala graminum tellus,
 Et lappam, et tribulos, silva aspera surget ubique.
 Deficit enim taurus, qui deinceps vovere adunus
 Moriundat terram, qui plaustra gementia collo,
 Arbutasque trahat rates, pinquengue per arva
 Leta fimum; nulli hinc pastum per graminarum
 Errabunt, nullos mittent venientia potum
 Bucera sub noctem tremulos armenta beatus

Daph.

Neu!

180

Megchi, latrones sceptrā tenent manu,
 Reges avito dejiciunt throno,
 Legesque miscellanea omnis,
 Prohi pudor? improbitatis audent
 Indicere. Alto conde silentio,
 Quod, Musa, castis non decet auribus, *absonat*
 Et lingue nequaquam oscitantes
 Crimina quæque Deos piare.

Ode II.

Vellem celivagi suadere prorepes
 Currus Triptolemi, aut findere Dædalus
 Pennis aereas altivolans plagas
 Abirante alituum grege.

Terras tunc propiorans Orbis ad ultimas

(1) Ecqua tam regio Irem continuo, visaque nemini
 tristis et horrida, Appellens loca, me sedibus adderem
 Quæ morum feritas, tam Ignotis procul incolam.

= ta quæ pravitas, Non tantum Hercules quas adiit labor,
 Cui non posthabeas Proles aurigena aut quas Jovis attingit,
 claudibus Italas Ultra sed penitus me loca gentium
 Vexatas miseris Inter dissita ponerem.

plagas? (2) Nam quid tam horridum ubique, extat, et asperum,
 Quæ morum feritas, tantaque pravitas,
 Ut non anteferas Italie plagis
 Eedis claudibus obruta?

Infelix quoties turpia mancipant
 Externis vitæ, heu! te dominis tua,

Niresque

H

Viresque immittit mollis inertia, et
Ingens deliciarum amor!
Gens nota exudio jam ante nimis suo,
Pollens fraudibus, ac seditionibus
Libertatis inani improba nomine
Sollo vinola tibi parat.
Prædas, nonne vides? archit undique
Urbes circumiens perfida diripit,
Quodque est flagitii summa, Deum sacris
Penjis non furor abstinet.
Quid deinceps memorem in corpora libera,
Privatasque domos quanta licentia?
Nil sancti reliquum est, omne cupiditas
Audet polluerè impudens.
Jam pridem in Latium hæc intulerat mala
Spargens omnigenum semina Statio
Evans Agnes scelerum, nacta que idoneum
Exerere adeo solum.
In primis tunc exploditur in Deos,
Omnes perniciès inde, mali et lues,
Mox patrum sequior jam minus, ac minus
Proles limina sacra adit.
Nupte hic muneribus sollicitat fidem,
Cruelis patriam posthabet hic ludo,
Est hic depositum reddere creditum
Perjurus socio negat.
Vasta ut præterea regna pecunie!
Nunquam auri patuit tam stimulaus fames;
Sint ferro solide, sint adamantinæ
Perumpit tamen hoc fores.
Nunc soutes maneat discerquis exitus,
Que tandem veniant gaudia turpibus,
Penus Eaurigenum; Di tot enim premunt
Neglecti Hesperiam malis.

Ecloga

Daphnis, Moyses, Corydon.

Daph.

Triste lupus stabulis rabie stimulatus edendi,
Armentis versi jejuni sanguine fauces,
Triste satis nimbis auster densissimus atris,
Et silvis boreas, et sinis fontibus estas,
Serior at brutis, et agros eternente procella,
Et silvas borea magno quatiente fragore,
Serior Erigones siccantis sidere fontes
Pestis, quæ nostras passim grafiata per agros
Cum miseris tota est depasta armenta colonis.
Eheu quis lectus aderit, cladisque levamen!
Sed venit huc Moyses, quo non prestantior alter,
Dum pingue herbiferis agmen servabat in arvis,
Multimode e longo civisse foramine buxi
Cantus, aut ceræ structas compagine avenas
In flare, arborea projectus membra sub umbra,
Gramineove toro reubans in margine rivi.
Que te crudelis turbat nova causa doloris,
Moyse? etenim de more tibi non fistula collo
Pendet, qua silvas poteras trahere ultro sequentes,
Inmemor herbarum qua in pratis sepe juvenia
Restitit audita; et vocis dulcedine capillus
Ubua deseruit vitulus lactisque, suique
Nescius omnino; nequeque oblitus in agris
E manibus liquit falcem, lectosque manipulos
Exuere; inpastusque aridis prope iniquibus herens
Continuit leo districtos a vulnere dentes.

Moy.

Non equidem inficior: dum me fortuna revexit
Lætior, et rebus florens, evoque vigerem;

Dum

Dum late innumera tonderent pabula vauz,
 Et saturq. De more Pomam sub vesperis ortum.
 Largifluis implentes multitalia lacte redirent;
 Pomaeque sufficeret curvatis pondere ramis
 Arbor; et estivos arceret fronde colores;
 Hoc studui in primis hae cura potissima inhaesit,
 Ne quisquam docta praeverteret arte cavendi
 Nec sibi posthabitu, posito seu pignore vellet,
 Certandi aut ideo meum succensus amore.

Daph. Anseribus quantum misci jam gutture olores
 Dulciferae prestant, gracilibusq. uicada locustis;
 Turribus quantum gemitibus prestat alaunda
 Aereos pennis consensibus grana tractus;
 Tantum, Moyses, tibi nostris in collibus omnis
 Pastor cedit, nec tuum contendit honore.
 Piceaques, laudesque tuas canis ipse puella;
 Carmina seu viridi descripta in cortice fagi
 Alternis resonans modularis arundine Dulci.

Mop. Non tamen ista sibi hoc tempus solatia posuit,
 O Daphnis, nobis tantum meminisse malorum
 Num decet et celo assiduam jactare querelas;
 Neque Stryx totius colari nocti trita labello,
 Ante forum atra mune pendet fuligine tecta,
 Forsque affixa ibi perpetuo deserta jacebit.

Daph. Deliciae nemorum, et pastorum gloria, Moyses,
 Ergo te nunquam posthac audire canentem
 Pas erit, et nobis tua fistula, digna secunde
 Quae post Pena ferat sequeque premia palus
 Quaque favos solitis jam suaveolentis Hymetti
 Vincere, non unquam reddet juuanda suppurros?

Mop. Carmina proveniunt valua felicia mente,
 Otia, sepositis, Musis aptissima, curis.
 Nunc utiq. vallas numerare quot ignibus ether

Noctivagus fulget; quot verus tempore flores
Vestis humus, quotque hic campus squallefit arenis;
Quam tot luctiferas cetas, formasque laborum,
Cui indigne circumstant lethi discrimine parvo,
Florendas discas, penarum et nomina mille.

Daph. Hic ego ad Solem experiamur uterque virissem
Multitini sermone graves lenire dolores.

Purus namque dies, celoque immobilis alto
Collucet, vis et Phoebea nubantibus apta;
Raurus adest gelida ventus bauchatus ab Arcto,
Constrictaque laeus tenet aspiniles crystallo,
Et silvis atrox ingentia sibila miscet,
Tepius et ipse solum duro exercere ligone.

Nescio, nam subito incepti me, Noxise, laboris
Cedia habent, peritque agrorum, et cura peculi,
Posteaquam Libertatis malesana cupido
Externis Patriam dominis servire coegit.

Cum vero appulerant his nondum sedibus hostes,
Nec Mars horronis eris timuitibus auras
Ruperat, expertemque metus fas ducere vitam;
Tum me non alter potior, quorum indiget usus,
Viminibus calathos, aut molli texere iunco,
Stramineasque parare casas, et tecta coloris,
Et solidos orbes del lacte coagula pias
Conficere, atque alere irriguis pomaria lymphis.
Recego, cum fata incolumem meliora, Deusque
Imperio annuerant Patriam florere potentem.

Nunc aliam ex alia in cladem, luctumque vocamur
Illius exportes, cum proles orba parente.

Nox. En quo perduxit miseros discordia cives,
En queis, Daphni, pyros, letosque inserimus agros.
Ite igitur tam culta novalia viles habebit
Barbarus, et segetes nobis spectantibus ille

Demetret,

Demetel, adjicietque super durissima verba?
 Ergo purpureos tantum vineta racemos
 Velli nostra ferent, pedibusque fluentia musta
 Ben domino, infandum! servi calcabimus ipsi?
 Sepe malum hoc nobis tellus predixerat ante
 Motibus horrificis, ni mens jam levis fuisset,
 Quis magnos patefacta in preceps traxit latus
 Pura, domosque, altisque simul, cum menibus urbes;
 Sepe rucens nostras tempestas plurima in agros
 Iguibus ardecente polo, tonitrusque cicute.

Daph. Religio toto mendicat pauper in orbe
 Jam reditu spoliata suo; stant apudque ministris, Redditibus
 Ac sine thure arg: non auro templa coruscant, spoliata suis;
 Argentore, hosti sed diripiuntur avaro;
 Quaque prius reverentia, majestasque solebat
 Incolere, hic miles sedem impius, armaque figit,
 Intemeratque ausis Divum simulacra pendendis.

Moys. Cum Galli hos primum fines tetigere rebelles,
 Que nobis de se promittere magna jubebant!
 Gaudete, o miseris, tandem; pepulisse Tyrannos,
 Venimus, et Libertatis ferre aurea dona.
 Non quisquam solis posthac innixus eburno
 Jura dabit vobis tumido intractabilis ore;
 Arbitrio immeritos nulla tenere cruciare potestas.
 Non pavidos exin, et nil sibi tale verentes
 Conjugis amplexu divellet lictor ab arcto
 Inuites rapiens in tristia vincula maritos
 Pletum inter sobolis celerique, Deosque vocantis.
 Nunc fasces, gentilia, et ostrum insignia regni
 Per medias cedis cumulos, per sanguinis amnes
 Summisit vobis invicta hec dextera bello
 Preclusosque inuis adytus patefecit horidum
 Aquata pariter jam conditione, graduque.

Ergo

Ergo alacres altis in spes effingite natos
Auxilio, decorique sibi, patrique futuros,
Janique animo teneris aspuerant grandia ab annis.
Hæc illi levibus jactabant irrita ventis.

Interea vobis suspiria longa relinquunt,
Pauperumque modo, et solis communia, et aure
Munera; nunc domino tectis, opibusque fruuntur
Expulso: generi Di hæc instaurate nefando,
Et vestrum servate decus, deferidite cultum.

Abop. Nulla fides Fallis, temerunt hominesque, Deosque,
Et sanctos una Divum sub numine Reges.

Concupilare domos, thalamos violare jugales,
Blandiloquis verbis furtim abduxisse puellas,
Inque fuge medio votorum fine potitis
Deserere, aut aliis pretis transibere turpi,
Hæc sunt illorum. Vidi, cum forte latebam
Diruta post vesteris nuper vestigia muri,
His ego luminibus, vocemque his auribus hausi.

Nata alconis erat laudabilis ore puella,
Sed mores alii, prius bene cognita ab annis
Quæ tibi, non moderata ardens in milite flamma.
Pactam colloquis ædem devenit uterque,

Ipse, atque hinc cupidus postquam multa inter aurant,
Eandem sub tenebris, et dono noctis opacæ
Convenere, fuge illa ut idonea cuncta pararet,
Caudine et inverso taute, suspensaque summis

Indigitis, ne signa abeuntis proderet ulli,
Figeret ut gressus; quas non amor invenit artes!
Seque statim in portis illi socium affore dixit.

Sic instructa dolis, speransque potitior ausis
Leta domum rediit, in fraudem callida vultu
Composito, et facinus simulata in corde repressit.
Eunc properans quintorem adeo, et virum omne renarrans,

7

Insidias caveat uatq, atque silentia noctis,
Admoneo, labemque pudori avertat inuri.
Salibus auditis se proripit ille repente,
Natumque inquirens inclamat usumine; sensit
Purbatum subito, ut que jam bene conscia facti,
Extimuitque sibi infelix, mutatque colorem,
Perspicuumque nefas poterat deprendere ore
Nulle notis: pater arrepto haud mora crine sinistra,
Altera corripuit baculum, tergumque dolavit;
Donec semivivum plagis orare subegit,
Et sua furtiva loqui jam jam male maciam amore.

Daph.

Parva ob conquereris, minimo nec digna stupore,
Eiunt ista palam, ambobus sis quis, oportet,
Ne videas, oculis, trita, et vulgaria prorsus.
Est aliud magis ac magis irreparabile damnum,
Quod non longa dies, non longa abolere vetustas
Possit, et eternum luctus extendet in evum.
Deplocata jacet miseri spes omnes agrestis;
Erustra hinc, conmissis qui grandine turbidus iuber
Precipitat, sternit sua leta, bonumque labores;
Ruptis aëribus nequicquam spumens annis
Se fundet campis volvens immania saxa,
Convulsasque solo silvas cum murmure labens,
Et sterilis late cumulos inducet arene
Pro cultis arvis fient horrentia tesqua,
Et dumos passim feret, et mala gramina tellus,
Et lappam, et tribulos, silva aspera surget ubique.
Deficit enim taurus, qui deinceps vomere adunus
Prorindat terram, qui plaustra gementia collo,
Arbutasque trahat crates, pinguemque per arva
Leta finium; nulle hinc pastum per gramina vacis
Errabunt, nullos mittent venientia potum
Bucera sub noctem tremulos armenta boatus

Non!

Hec! cunctis serpit spargens per membra venenum
 Improvisa lues, penitusque in viscera febris
 Insinuat se, et torrens, et funere acerbo
 Scit, nec diro prosunt medicamina morbo.
 Errat ubique furens nulla sanabilis arte;
 Agricolaque incassum viros adhibere salubres
 Conantur, perque os infudisse; estuat intus
 Sequior haud pestis, tandemque evadit inanis
 Cura laborque omnis; periere animalia cuncta,
 Spesque una periit, nequicquam vota coloni
 Effundunt celo, votis Deus obstruit aures.
 In stabulis, adeoque ipsum ad praesepe juvare
 Exanimas videas ingenti corpore tauros,
 Pars cecidere viis, campisque, jugoque sub ipso;
 Quin etiam vituli interiere sub ubere matrum,
 Atque illos matres inopina morte sequuntur.
 Nec sunt nulla tamen morbum praecuntia signa;
 Horrescunt subito ceu longa hostilia pili;
 Dimanant lacrymae ex oculis, in corpore vires
 Languent effecto; non potius cura, ubique;
 Ectasque domant artus jejunia longa;
 Horrent usque solo mesti ceruice juveni
 Declina, et tussi crebro quatiuntur anhela.
 Ast inde exitium hoc miseris venit, unde repente
 Inruit haec clades; herbae officiantur, lacusve
 Virus polluti: an fessi tolerare labores
 Nocte dieque aliquam traxere in corpora tabem,
 Eiderit quae tot deinde exspatiata ruinas;
 Vel radiis nocuit nimium torrentibus aestas;
 Num quoque lethiferis vitentur odoribus aures.
 Causa latet, medio nam frigore eodem
 Illa tenore furit, nec adhuc contagia cessant.
 Vidi ego pro tauris, hoc quid non vidimus anno!

Abop.

J. J. J. J.

Irita iugo agricolas, miserum! supponere colla,
 Et veluti grege de vili parere superbis
 Nobilibus, tergoque indigne verbera ferre.
 Heu cui vos crudelis adhuc fortuna reservat
 Excidio! vel quid magis experiatur iniquum!
 Exilium ante parat, campisque expellet avitis?
 Nos ergo hinc adiget longinqua iuvare regna,
 Natalesque domos, et dulces relinquere fines?
 O Patriæ dilecta salus, ac gloria quondam,
 Sed frustra nobis! non quisquam cernere ferro
 Abnuerat pro te, non mille pericula subire,
 Non totum venis pro te sparsisse cruorem,
 Et pectus flammis, stristisque opponere telis.
 Nonne hæc jam satius, quam nun tam dira sub hoste,
 Tamque superba pati, quam sic jam degere inultis,
 Nec juris sui, et incerta laris, omnium egenos,
 Quam sic indecores inhonestam ducere vitam?

Cor. — Moyses, quid hic tristis, desque, et tu quoque, Daphnis
 Crustulam docet, et longas finire querelas,
 Nunc tandem et luctus, atque ori aptare viantem.

Moys. Sicine nos stolidos, Corydon, ac mentis egentes,
 Sicine nos duis? ququam solatia tanti
 Esse queant? vel quid tantorum oblivia nobis
 Immittat? quin tu potius, ni desipis omnis,
 Hinc sociis venias, causasque ediscere dolendi.

Cor. — Men' huc meroris socium, luctusque venire?
 Men' velle ulterius curis tabescere amaris?
 Hactenus indoluisse sat, infidæque tulipe
 Casibus exhaustos cunctis ludibria sortis.
 Nunc rursus incipiunt læti procedere menses,
 Lætus ab integro rerum nunc incipit ordo.
 Aurea pax iterum cælo descendit Olympo,
 Cumque illa repetit terras, quas fugeras ante
 Permissas furiis, et cæde æthere madentes.

Moys.

Mop. — Oh! pacis quoties famam increbuisse recorder,
Oh! quoties spes frustrata est, ac vana recessit.
Desine factare hec igitur, specique repleti
Pectora fallaci, nimium pax credula res est.

Cor. — Nuper vicina bonis, ut solet, urbe Palæmon
Adveniens, qua lœc, et gratam civibus etiam
Tert olera, hec haud falsiloquo mihi rettulit ore.
Et dixit, Corydon, quæ vidi, quantaque in urbe!
Partem aliquam saltem vellem meminisse, tibi que
Posse recensere, aut tantum ordine summa notare.
O fortunati ante omnes, quæis urbibus altis
Ecta habitare datum est, pompamque tueri istam!
Nil mihi, dum vivam, contingere pulchrius opto.
Austriaci tandem votis, animisque petiti
Punctorem jam dudum urbem introire patentem
Sublimes in equis phaleris, auroque decoris.
Turba occurrit ubique frequens, seque impedit ipsa
Videndi studio, truditque, et truditur una.
Pars altis pendet tectorum fusa fenestris,
Errant immixti pariter juvenesque, senesque,
Et dextæ sumptus trepidantia membra bacillus
Sustinet, ac veluti formicæ examine densæ
Cervent, perque vias iterant, et conjuncti plausus
Seque inter missant obscuros omnia visum.
Quam vestis pretiosa virum! quis fulgor in armis!
Quam galeæ iusques capitum, cristæque comantes!
Vix se se infert celsus eques, frenique peritus
Alipedis cursum variis moderatur in orbes!
Quam vero impatiens ardor, quæ forma nitentum
Quadrupedum! hic se se arrectum suspendit in auras,
Insultatque solo; immixtis levis alter habenis
Evolat, atque oculos potius confisæ sequentes
Precipiti cursu, per viam pedum, nec signa in pulvere linquit;

Sic jussus curum sinuata volumina tollit
 Tu numerum, crebrasque levi dat corpore saltus.
 Quid tibi concentus nostros non amplius orbi
 Auditas referam? artisque instrumenta canore
 Numquam visa mihi? in terris ne haud tum esse videbar
 Talia narrabat, vellemque oh plura referre,
 Sed nequeo, dixit, viresque in vota resistunt

Prop. Tale tamen carmen, Corydon gratissime, nobis,
 Quale per aestatem campus sitientibus iuber,
 Quale sopor rabido fessis ardore, viaque
 Beguine sub fagi patulo, vel espite molli,
 Nunc juret hinc subito discedere, tolle ligonem,
 Tolle humeris, Daphnis, meumque in tecta verite.
 Non deest namque domi pressi mihi copia lactis,
 Castaneaeque nucis, nec levis munera Pauli
 Doliolo festis tantum promenda diebus
 Hic seram in noctem ante focum potabimur una,
 Lignorumque truces ignem prebebit amicum.
 Ac patera in primis spumanti plena Lyco
 Implebit dextram libanda tibi, Optime Princeps
 Franciscæ, Heroum non inficianda propage.
 Altera deinde tibi fundo sinabitur imo,
 Carole, te quoniam memorant a Fratre secundum,
 Et dignum factis jaudidum nomine Magni.
 Tu ruis in bellum ante alios validi aquinis instar
 Insuperbus, fortisque manu; Tu militis implex,
 Egrediique Duis partes; Tu rite vocaris
 Consilium, atque animus, Tu delinque tuorum.
 Te juvenem innumeris preuincit læta coronis,
 Aspiratque tuis semper Victoria ceptis.
 Summa tibi summo majestas juncta decori
 Fronte sedet, tum blandiloquentis gratia linguae.
 Denique mille tibi laudes, ac nomina mille

Iam dedit, ferque irrequieta per ora virorum.
Hæc nos lætificis perfusi corda liquore,
Hæc nos depulso dicimus frigore ad ignem,
Nec Musam interea agrestem patiemur inertem;
Ducque mihi calamus septem compacta iuncta
Rursum intermissos referet jucunda susurros.

Elegia.

Entriadum generosa domus, sata sanguine Divum,
Non minus imperis, ac religione potens:
Delicij populorum, et amor, dignissima regno,
Nobisque Orbis sceptrum decora manu;
Iunge animis pridem, studiisque faventibus ora
Hanc tibi, subque tuo Numine blanda fore.
Iugue pererrat toties jam finibus Orbis
Huc cursus ales flecte ministra Jovis,
Paulisperque velis longos inhibere volatus,
Sanguine neu semper te immauisse juret;
Ipseque tui adventus nos ultra pascere inane
Ne sine, et afflictis per quæ rebus opem.
Callor? an eliso permissis aere pennis
Cum sonitu venit, atque omnia læta dedit?
Callor, et hic gravis est venientis sibilus aurg.
Hæc stupet apudis meus onerata malis!
De nihil ergo ulloque lacrimæ, nil verba dolentum,
Nil que nos adigit soror tot acerba pati?
Omnia plena metus, sunt omnia plena tumultus,
Et populi discordiæ, instabilisque favor.

Libertas quid enim frenis exuta relinquit
 Intacta, quam lex non bene certa regit?
 Stermuntur passim violente tabida lectis
 Corpora multa virum, corpora multa bonum;
 Perque vias, et agros ignota tabe juvenci,
 Subque ipso exanimis procubere iugo.
 Nil artes, herbeque valent, nil cura medentum,
 atque omni penitus destituuntur ope.
 Deseritur quoque terra sui cultoribus orba,
 Et tribuli, et gramen prodit ubique noxens.
 Inque vicem agricolæ subeunt, miserabile visu!
 Taurorum, et colle pondera iniqua trahunt.
 Quis luctu abtineat? tamen his graviora supersunt,
 Et dolor, et gemitus quæ memorare vetant.
 Omnium egeni miles vestis, menseque, domique
 Est rerum, pariter fit dominusque laris;
 Quem mores patrii, et felicia crimina sperum
 Reddunt, legesque, et nullo in honore Dei.
 Majestas non ulla loci, aut reverentia tangit,
 Ceu aris, ac templis Numina nulla foveat.
 Designatque oculis ipsorum ante ora Deorum,
 Quæ facies veneri, quæ magis apta stupro.
 Nulla fides thalamis, nec servat nupta pudorem
 Obsequiturque viri nutibus alterius.
 Pro natis fundunt nequiquam vota parentes,
 Hæc ætas noxæ est obvia præcipue.
 Sanguinis heu quantum stetit audax, atque malorum
 Libertas usquam jam bene tuta satis!
 Quid loquar exutas in mutua funera gentes,
 Et quæ corripuit civis arma furor?
 Deficit hic Patriæ mens tota in imagine casus,
 Neque iterum in lacrimas impulit ire dolor.

Quid me adeo incassum pietas merore fatigas,
Eataque non aliter consuluisse vident?
Quam mille haud dormire amici, non mille carius,
Non verum, atque gris temporis ira vorax;
Insidiis, ac fraude cadis, miseranda, tuorum,
Moxque sub externum traderis ipsa iugum.
O Patria, o felix! dum virtus pristina mansit,
Dum vixit legum, ac religionis honor:
Nunc omnis te turba maris tristissima deflet,
Neptunusque pater, Nereidumque chorus,
Ipsa Venus fertur quoque doluisse sub undis,
Et cultus illi, et una decoris adest.
Totque Adria pietas praesentia Numina pontus
Insolitum largis flatibus intumuit
At dum ventus agit nigros sub menia fluctus
Nescio quid queritur murmure rauifono.
Omnes quippe dolent, nec causa aliena doloris,
Ob mihi quam pariter vel meminisse grave est!
Se non ducturum posthac mirantibus illis,
Magna Leo, prope, atque annua sacra maris.
Praeterea tot uanorum animo excessere triumphis,
Praedaeque ab Odyssiis multa relata plagis.
Et pelagi favos, et ventorum flamina semper
Tu ursum, inque tuas officiosa rates.
Omnia quid memorem? revoluta condet Olympe
Quidvis vultus antea Phaeby aquis,
Quam vitas urbes, collataque praedia dicam,
Quae Venetum crevit gloria, resque mari
Sed fortasse aderit lustris solventibus etas,
Adria, cum reliqui quis tua fata velit.
Amisumque deus repetens, celo arma iuvante,
Se velit raptis indoluere diis.

Nemo =

Nemo dolis unquam tutus, nec crimine felix,
Nec Patrie quisquam proditione fuit.
Dis Orbis curq; est, hominum quoque facta, Deorum
Munus, qui Terris imperat, ille querit.
Quem prouul at videor sonitum exaudire tubarum?
Quis campis flammæ, ac pulveris ille globus?
Fit propior, resonatque crebris timuitibus aura,
Et pulsat tellus quadrupedante tremit.
Nosco viros, nosco, fulgentesque ex cæteris,
Notaque Cesares signa perire domus.
Augurium felix; optatq; tempora pacis
Cingit festiva laurus opaca comas.
Huc Huc magnanimi letissima robora Martis,
Omne unumque bono huc appropere boni.
Læta dies venit nostrorum meta laborum,
Et Patrie rediit rursus amica salus.
Diuite so cuncti, et foribus prefigite sorta,
Atque bilari vultu pronite letitiam.
Neve domi celebrare hujus spectacula pompæ,
Errat turba viis, turba ubique frequens.
Exue sollicitas mater tristissima curas,
Pare super natos pigra caræ queri,
Nullæ hic insidiæ, non bellum hæc arma minantur,
Vulnera nec unquam sanguinolenta ferunt.
Ite prouul tandem, superisque facepote ab oris
Virtutum, ac cæli pessima perniciës,
Iurisq; cælo facies, teterima monstra,
Quarum, et luctus est, sclerisque datum est.
Ite prouul, Martisque simul conuulsus agatur,
Et furor, et lethi, ac seditionis amor.
Tuque ionas atris abesto impexa colubris,
Arx quam ledendi nulla, modusve latet.

Nec non tabifici crudelia femina morbi,
Qui tot corrumpit corpora ubique necesse.
At tu, que Divos, Divumque incessis honorem
Probris, inque illos dicta nefanda jaxis,
Ocyus impietas te aspectu subtrahere nostros,
Terrificumque imo corde Acheronte caput.
Audior: agmen abit, sedumque avertit odorem,
Et nova continuo gaudia sentit humus.
Otia compositis reveluit pax aera bellis
Adventa reparans tot mala longa suo.
Optima pax rerum, innumeris magis una triumphis
Dulcis; pax homines agricolasque beat.
Omnia quis numeret juvunde commoda pacis?
Orbem alit illa, suo munere uncta vigent.
Qua sine non artes, non emolumenta laborum,
Non leto segetes ubere reddit ager.
Sublato quoque Regna cadunt firmamine pacis,
Stantque in precipiti quaeque locata loco,
Te, pax alma, canit tutus sub nocte viator,
Te longas peragrans exarata puppe vias.
Te silvas agitantis praedam venator in altis,
Dumque sedens pastor rupe tuetur oves.
Pacem igitur celebrent omnes juvenesque, senesque,
Nec celo hac ferit pulchrior ulla dies.
Perque domos resonet, rivosque, et conjuncta plausus,
Nec locus hoc agris, nec locus urbe vacet.
Pax epulas simul, et convivio leta frequentet,
Pax denum ore suo uncta hilarare velit.
Absint sed rixae, cum leni jurgia pace
Non bene conveniunt, verbaque dispendii.
Splendida magnifico decorentur templa paratu,
Est hic praecipue dignus habendus honor.

Strenuesque aras, solemnem in veste sacerdos
 Perfundat multo thuris odore sacri.
 Nec tu ponsq; huius Divum certissima proles,
 Atque inter, sero ah! jam, referende Deos,
 Exiguam, Evancipe, tenes, clarissime, partem,
 Et te post Superos proxima vota decent.
 Tu das namque frui pergrato munere pacis,
 Et tot proveniunt, te faciente, bona.
 Pulsa iterum Virgo per te caput exerit orbe,
 Lætæque se pietas in sua templa refert.
 Credo equidem, vates nunquam presagia fallunt,
 Et florent regnis secula prisca tuis.
 Sponde sua gentes se eterna in fœdera mittent,
 Sponde aberit nullo vindictæ turpe nefas.
 Nec taciturni quaticum animo tortore flagellum
 Palleret quisquam iudicis ora timeus
 Nulla fidem doceat lex, nec servare pudorem,
 Integri erunt mores, ac sine lege jui.
 Non tunc insidias metuet de pellice conjux,
 Nec vir de prava conjuge furta tori.
 Nec violenti iugis populo spectante cubile,
 Atque surredeat rursus in ora iudex.
 Immensas tellus rastris intacta, nec ullis
 Vomeribus funder sania nebris opes.
 Præma ferent dumis, feret et rebus asper arborum,
 Illic de dura rorida mella fluent.
 Arboribus vulgo rubrum inducet uva colorem,
 Sufficietque suas copia divitias.
 Luxuriæ fœta numerosa armenta per agros.
 Et satura in prætiis ubera tendet ovis.
 Non hosti objiciunt fœpas, non uenia vires,
 Non galeæ, ensisque, aut militis usus erit.

Otia sub dio, vel tecto quisque patente
Curae expensae Deget, sollicitique metus.
Hocque vaticinor: Franciscus licite laudes
Interea, et nomen tollite ad astra suum.

Epigramma

de excidio Urbis Venetiarum.

Quid tot Hercorum genitrix tristissima venit
Ante Jovem passis crinibus Urbs adiq.
Cunctaque luctiferi memorans incommoda belli
Prævit finem ut poneret ipse malis.
Parce aliena sequi vitia, ast, moresque nefandos,
Jupiter, et genibus jussit abire suis.

De lium

De Italique calamitatibus.

Cesaribus debes regio quas Itala grates,
 Te doceant varia fata peracta vice.
 Imperium Cesar tibi quondam contulit orbis,
 Cesaris ulterius nunc repararis ope.
 Sit felix igitur sceptris, et Marte secundo
 Auspiciis superis semper amica Domus,
 Qua nihil emensus tellurem Phoebus utramque,
 Justitia majus, vel pietate videt.

